

Sygn. akt VIII Ca 583/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Małgorzata Kończal SSO Hanna Matuszewska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Izabela Bagińska

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2013 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniego K. N. (1) działającego przez ojca K. N. (2)**

przeciwko **H. W.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie

z dnia 10 maja 2013 r.

sygn. akt III RC 55/13

oddala apelację.

Sygnatura akt: VIII Ca 583/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Chełmnie wyrokiem z dnia 10 maja 2013 r. w sprawie z powództwa mał. K. N. (1) działającego przez ojca K. N. (2) przeciwko H. W. o podwyższenie alimentów:

- zasądził od pozwanej H. W. na rzecz mał. powoda alimenty w kwocie 350 zł miesięcznie, płatne do rąk ojca małoletniego powoda K. N. (2), począwszy od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia 10 – tego każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności każdej z rat, do dnia jej zapłaty, w miejsce dotychczasowych alimentów w wysokości 200 zł miesięcznie, orzeczonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 12 grudnia 2007 r. wydanym w sprawie I C 368/06,

- oddalił powództwo w pozostałej części,
- kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa,
- wyrokowi w punkcie I nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Małoletni powód wniósł o podwyższenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 12.12.2007 r. w sprawie I C 368/06 od pozwanej z kwoty 200 zł miesięcznie do kwoty 500 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy ustalił, że Sąd Okręgowy w Toruniu wyrokiem z dnia 12 grudnia 2007 r., wydanym w sprawie o sygnaturze IC 368/06, m. in. rozwiązał związek małżeński H. N. z K. N. (2) przez rozwód bez orzekania o winie, wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem stron - K. N. (1), powierzył obojgu rodzicom, z tym, że ustalił, że miejscem pobytu małoletniego będzie każdorazowo miejsce zamieszkania ojca, a nadto ustalił, iż matka będzie uprawniona do kontaktów z małoletnim dzieckiem poza miejscem pobytu dziecka, nałożył na obie strony obowiązek ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania małoletniego dziecka i udziałem powódki w tych kosztach zasądził od powódki H. N. na rzecz małoletniego K. N. (1) alimenty w kwocie po 200 zł miesięcznie, płatne z góry do dnia 10-go każdego miesiąca do rąk ojca dziecka - K. N. (2), niezależnie od zasiłku rodzinnego, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności każdej z rat, poczynając od dnia uprawomocnienia się wyroku, pozwanego zaś zobowiązał do ponoszenia pozostałych kosztów utrzymania i wychowania dziecka. Wyrok ten jest prawomocny.

W dacie orzekania o alimentach na rzecz małoletniego powoda w dotychczasowej wysokości ojciec małoletniego powoda pracował w firmie (...) jako tapicer i osiągał miesięczne wynagrodzenie w wysokości 1500 zł netto. Zamieszkiwał on wraz z małoletnim powodem u swojej matki, której przekazywał miesięcznie kwotę 600 zł tytułem wyżywienia i udziału w opłatach mieszkaniowych. Małoletni powód uczęszczał do przedszkola, którego koszt wynosił 200 zł miesięcznie. Koszt wyżywienia małoletniego powoda wynosił wówczas około 200 zł miesięcznie, koszt jego ubioru 50 – 70 zł miesięcznie, a koszt środków higienicznych – 20 zł miesięcznie. Małoletni powód uczęszczał zajęcia taneczne oraz lekcje języka angielskiego, za które należność wynosiła łącznie 40 zł miesięcznie.

Pozwana H. W. nosząca wówczas nazwisko (...), była wówczas, podobnie jak ojciec małoletniego powoda, zatrudniona w firmie (...) i zarabiała netto 1200 zł miesięcznie. Opłacała ona czynsz, który - wraz z należnością za zużywaną wodę – 380 zł miesięcznie. Płacona przez pozwaną należność za prąd i gaz to - co trzy miesiące - łącznie kwota 150 zł. Ponadto ponosiła ona należność za opał, która wynosiła w skali miesiąca 50 zł.

Aktualnie ojciec małoletniego powoda K. N. (2) pracuje zarobkowo jako tapicer w C. w firmie (...), a wcześniej pracował w firmie (...) Sp. z o. o. z siedzibą w B., skąd przeniósł się do obecnego pracodawcy z powodu braku zamówień. Zarabia on około 2300 zł netto miesięcznie. W/w wynagrodzenie za prace jest jedynym jego dochodem. Jest on właścicielem mieszkania, w którym zamieszkuje wraz z małoletnim powodem i swoją narzeczoną. Mieszkanie to zakupił on w październiku 2012 r., korzystając z kredytu hipotecznego, który będzie spłacał przez 30 lat. Czynsz mieszkaniowy płacony przez ojca małoletniego powoda, w który wliczone są opłaty za centralne ogrzewanie i zużywany gaz, wynosi około 448 zł miesięcznie. Ponadto płaci on około 150 zł miesięcznie za zużywaną energię elektryczną, za telewizję kablową i Internet płaci on 90 zł miesięcznie. Ojciec małoletniego powoda nie jest żonaty i ma tylko jedno dziecko – małoletniego powoda. Narzeczona K. N. (2) pracuje zarobkowo i zarabia około 1100 zł netto miesięcznie. Partycypuje ona w kosztach utrzymania mieszkania, w którym mieszka wspólnie z małoletnim powodem i jego ojcem.

Małoletni powód K. N. (1) jest w wieku(...)lat i chodzi do klasy (...) szkoły podstawowej. Jest on zdrowy i dobrze rozwinięty jak na swój wiek. Na żywność dla syna jego ojciec wydaje około 400 - 450 zł miesięcznie, 200 zł miesięcznie na odzież dla syna, wydatki szkolne ponoszone na małoletniego powoda to kwota 100 zł w skali miesięcznej. Małoletni powód przebywa u pozwanej przez połowę wakacji letnich oraz spędza u niej połowę ferii zimowych, a niekiedy nawet całe ferie, i wówczas jest on na utrzymaniu pozwanej.

Pozwana H. W., poprzednio nosząca nazwisko (...), jest matką małoletniego powoda. Jest ona z zawodu dziewiarzem. Od dnia 12 września 2012 r. prowadzi ona działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu i późniejszej sprzedaży

wyrobów dziewiarskich. Nie zatrudnia ona pracowników, a w prowadzeniu tej działalności pomaga jej mąż. Na rozpoczęcie w/w działalności gospodarczej pozwana uzyskała dotację z Powiatowego Urzędu Pracy w wysokości 13000 zł, za którą zakupiła maszyny wykorzystywane do produkcji. W związku z powyższym pozwana na rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej nie musiała przeznaczać żadnych własnych środków finansowych, a jedynym warunkiem, jaki musi spełnić, aby nie musiała zwrócić w/w dotacji, jest utrzymanie prowadzenia działalności przez okres jednego roku. Wówczas też na jej własność przejdą zakupione za w/w dotację maszyny. W okresie od rozpoczęcia prowadzenia przez pozwaną działalności gospodarczej do końca 2012 r. wykazany przez pozwaną w zeznaniu podatkowym dochód z tej działalności to kwota 2913,93 zł. Dochody uzyskiwane przez pozwaną z prowadzonej przez nią działalności są - nie licząc zasiłku rodzinnego otrzymanego na jej drugiego syna pochodzącego z jej obecnego małżeństwa - jej jedynymi dochodami. Pozwana jest zamężna. Jej mąż nie pracuje zarobkowo i opiekuje się ich wspólnym synem M., który jest w wieku (...)roku i jest dzieckiem niepełnosprawnym. Pozwana i jej mąż są właścicielami dwóch samochodów. Mieszkają, wraz ze swoim wspólnym dzieckiem, w domu jednorodzinnym, który jest własnością brata męża pozwanej, w ramach użyczenia. Pozwana uiszcza należności za zużywaną energię elektryczną w wysokości 300 - 400 zł za okresy dwumiesięczne, a w okresie zimowym nawet do 800 zł. Należność za zużywaną wodę i odprowadzane ścieki to kwota około 200 zł za kwartał. Ponadto płaci za wywóz śmieci kwotę 80 zł. miesięcznie. Dom ogrzewany jest przy użyciu węgla i na sezon grzewczy pozwana i jej mąż muszą zakupić około 10 m⁽³⁾ drewna i 5 ton węgla.

Powiatowy Urząd Pracy w K., w którego obszarze działania zamieszkuje pozwana, nie dysponował w okresie od 1 lipca 2012 r. do 2 kwietnia 2013 r. ofertami pracy dla osób posiadających zawód dziewiarza, natomiast dysponował ofertami pracy dla osób nie posiadających szczególnych kwalifikacji zawodowych z proponowanym miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości od 1500 do 1600 zł brutto.

Sąd Rejonowy zauważył, że porównując sytuację małoletniego powoda K. N. (1) i jego matki H. W. z daty orzekania w niniejszej sprawie i ich sytuację z daty orzeczenia alimentów w dotychczasowej wysokości należy stwierdzić, że sytuacja ta uległa znaczącym zmianom. Od orzeczenia dotychczasowych alimentów wyrokiem z dnia 12.12.2007 r. do daty orzekania w niniejszej sprawie upłynął okres ponad 5 lat. W tym okresie małoletni powód znajdował się w okresie intensywnego rozwoju zarówno fizycznego jak i psychicznego, co niosło za sobą wzrost jego usprawiedliwionych potrzeb. Sytuacja ojca małoletniego powoda również uległa w tym okresie istotnym zmianom, ponieważ zwiększyły się nieco jego zarobki, jak również zwiększeniu uległy jego wydatki na skutek zakupu mieszkania, w którym - wraz z małoletnim powodem - zamieszkał, sfinansowanego kredytem hipotecznym, którego raty jest on obowiązany spłacać. Zmianie uległa także sytuacja pozwanej, która m. in. wyszła ponownie za mąż, urodziła kolejne dziecko, które wspólnie ze swoim aktualnym mężem wychowuje, i rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej.

Sąd Rejonowy wskazał, że wysokość usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda K. N. (1), na które składają się koszty jego wyżywienia, koszty ubioru i wydatków szkolnych, wynosi od 700 do 750 zł miesięcznie. Mając na uwadze, że ojciec małoletniego powoda K. N. (2) osobiście opiekuje się małoletnim powodem oraz zajmuje się jego wychowaniem i utrzymaniem, należy uznać, iż - stosownie do art. 135 §2 kro - swoim w/w osobistymi zachowaniami K. N. (2) w znacznej części wypełnia swój obowiązek alimentacyjny względem K. N. (1), zaś w pozostałej części obowiązek dostarczania małoletniemu powodowi środków utrzymania winien obciążać w znaczącym stopniu jego matkę, czyli pozwaną H. W.. Jednocześnie z przedstawionego przez pozwaną zeznania podatkowego za rok 2012 wynika, że w okresie od 12 września 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. uzyskała ona dochód w wysokości 2913,93 zł, co daje miesięcznie kwotę około 830 zł. Według twierdzeń pozwanej kwota ta jest - oprócz zasiłku rodzinnego otrzymywanego na jej małoletniego syna M. W. (1) - jedynym źródłem utrzymania jej trzyosobowej rodziny. Z kwoty tej uiszczane są opłaty mieszkaniowe w wysokości - jak to wynika z ustalonego stanu faktycznego - co najmniej 350 zł miesięcznie (energia elektryczna, woda, ścieki i śmieci), nie licząc opłat związanych z ogrzewaniem. Poza tym płaci ona alimenty na rzecz małoletniego powoda w dotychczasowej wysokości 200 zł miesięcznie. Łącznie w/w wydatki dają kwotę co najmniej 550 zł miesięcznie. Po odjęciu w/w kwoty od wysokości uzyskiwanych przez pozwaną - według jej twierdzeń - dochodów, pozostawałaby pozwanej kwota około 280 zł miesięcznie, z której to kwoty (oraz zasiłku rodzinnego na małoletniego M. W. (1)) powinna utrzymać się pozwana, jej niepracujący mąż i ich wspólne dziecko. Jak

wynika z doświadczenia życiowego, mając na uwadze ceny chociażby artykułów żywnościowych, utrzymanie nawet jednej dorosłej osoby za tą kwotę jest niemożliwe, co prowadzi do wniosku, że twierdzenia i zeznania pozwanej oraz jej męża – świadka M. W. (2) – odnośnie wysokości ich dochodów są niewiarygodne i pozwana lub jej mąż muszą uzyskiwać dochody w wyższej niż zeznali wysokości. Mając na uwadze informacje z Powiatowego Urzędu Pracy w K. Sąd doszedł do wniosku, że możliwości zarobkowe pozwanej sięgają co najmniej wysokości płacy minimalnej, a więc 1600 zł brutto miesięcznie.

Zdaniem Sądu Rejonowego możliwości zarobkowe pozwanej, przy uwzględnieniu wyżej przedstawionych ustaleń i rozważań dotyczących sytuacji małoletniego powoda i jego ojca, mając na uwadze okres jaki upłynął od orzeczenia alimentów w dotychczasowej wysokości oraz sytuację rodzinną pozwanej, pozwala na płacenie przez nią na rzecz małoletniego powoda alimentów w wysokości maksymalnej 350 zł miesięcznie.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa. Skarżąca podniosła, że jej sytuacja finansowa jest na tyle trudna, że alimenty w wysokości 350 zł przekraczają jej zdolności zarobkowe. Nadto skarżąca podkreśliła, że Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę potrzeb drugiego 3,5 letniego dziecka pozwanej, brata powoda, który pozostaje pod opieką lekarzy specjalistów, uczęszcza do przedszkola. Pozwana zauważyła też, że mał. powód spędza u niej ok. 10 tyg. w roku, wobec za ten czas ponosi ona całkowite koszty utrzymania powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy w pełni przychylił się do dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych jak też przeprowadzonej przez Sąd I instancji oceny zmiany stosunków w sytuacji małoletniego powoda i pozwanej w rozumieniu art. 138 kro. W szczególności Sąd Okręgowy podzielił wniosek, że usprawiedliwione potrzeby powoda uzasadniają podwyższenie alimentów do kwoty 350 zł, a zarobkowe i majątkowe możliwości pozwanej umożliwiają jej uiszczanie alimentów na rzecz powoda w tej podwyższonej wysokości.

Nie ulega wątpliwości, że na przestrzeni 5 lat (tj. od czasu poprzedniego orzeczenia o alimentach) koszty utrzymania małoletniego powoda uległy zwiększeniu – w bieżącym roku ukończył on już (...) lat. Zwiększyły się zarówno jednorazowe wydatki związane choćby z zakupem podręczników do szkoły (do tej pory powód objęty był edukacją wczesnoszkolną), jak też związane w ogóle z utrzymaniem dorastającego dziecka (jak choćby za odzież, wyżywienie) oraz z rozwojem jego zainteresowań pozaszkolnych. Zasadzenie zatem alimentów w podwyższonej wysokości do kwoty 350 zł w kontekście usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda jest w pełni uzasadnione.

Jednocześnie okoliczności rozpoznawanego stanu faktycznego wskazują, że także zmiany zaszły po stronie możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanej w rozumieniu art. 135 kro. Co prawda pozwana urodziła drugie dziecko w związku z czym niewątpliwie zwiększeniu uległy wydatki po stronie pozwanej. Jednak z drugiej strony matka małoletniego powoda nie jest obciążona całkowitymi kosztami utrzymania drugiego syna – w takim samym stopniu obciążają one również ojca dziecka. Zwłaszcza, że ojciec drugiego dziecka pozwanej jest jej mężem. Nie może mieć zatem przesądzającego znaczenia dla oceny sytuacji pozwanej w kontekście jej możliwości alimentowania małoletniego powoda w zwiększonej kwocie argument, że mąż pozwanej (ojciec drugiego dziecka) obecnie nie pracuje. Jednocześnie nie ulega wątpliwości, że pozwana uzyskuje stały dochód z prowadzonej działalności gospodarczej, a jej możliwości zarobkowe kształtują się bez wątpienia na poziomie umożliwiającym uiszczanie jej na rzecz syna alimentów w wysokości 350 zł. Trudno byłoby uznać za logiczne prowadzenie działalności gospodarczej w sytuacji gdyby nie przynosiła ona pozwanej dochodów przynajmniej rzędu najniższego wynagrodzenia za pracę, które może stanowić z pewnością punkt odniesienia dla określenia minimalnych możliwości zarobkowych pozwanej. W tych okolicznościach mając na uwadze fakt istotnej zmiany po stronie uprawnionego do alimentów kwota 350 złotych alimentów miesięcznie nie może zostać uznana za wygórowaną.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że zarzuty apelacyjne nie zasługiwały na uwzględnienie, wobec czego apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.